

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE ČLOVNINH LJUDI ZA GORENJSKO
LETNO XII., ST. 77 — CENA 10 Din

KRANJ, 2. OKTOBRA 1959

Pred volitvami

V osnovne organizacije

SZDL

Spomladi prihodnjega leta bo kongres SZDL Jugoslavije in dolje je treba po vseh občinskih in osnovnih organizacijah SZDL izvesti nove volitve. O tem je na zadnji seji razpravljalo tudi predsedstvo Okrajnega odbora SZDL Kranj. Govorili so o času, da kdaj naj bi bile volitve končane, o vsebinski poročil na občnih zborih, o sprejemaju novih članov in o kadrovskih pripravah.

Sklepi, ki so jih sprejeli na tej seji, določajo, da morajo volitve v osnovne organizacije SZDL biti izvedene do konca novembra letos, rok za izvedbo volitev v občinska vodstva pa bodo določili pozneje. Naslednji sklep določa, da bodo letošnje volitve tajne. S tem bodo lahko ugotoviti, če so ljudje s sedanjimi vodstvi zadovoljni, pa tudi odstotek volivev bo večji.

V zvezi s sprejemanjem novih članov v SZDL je sekretar tovariš Kadoič povedal, da bo potreben sprejet predvsem čimveč mladine in žena. Skupno je zdaj v okraju 61.300 članov SZDL, volivev pa 89.700. To pomeni, da je v SZDL vključenih 68,5% volivev (najboljši v tem pogledu je radovljiska občina s 76%, najslabša pa občina Škofja Loka s 47,4%). Število članstva bi se moralno dvigniti vsaj na povprečno 75 do 80% volivev. To število pa je možno dosegiti predvsem s sprejemanjem mladine v članstvo SZDL.

Poseben sklep seje predsedstva tudi pravi, da je treba vso skrb posvetiti kadrovski izbiri vodstev osnovnih organizacij SZDL in pozneje vodstev občinskih odborov SZDL. Socialna struktura vodstev osnovnih organizacij kaže, da je v njih vse premalo kmetov (158 ali 10%), medtem ko je v vodstvih občinskih odborov premalo delavcev (84 ali 35%), preladujejo pa uslužbenici (130 ali 55%). Se slabje pa je stanje mladine in žena. V vodstvih osnovnih organizacij je od 1586 članov le 208 takih, ki so niso stari 25 let (14%) in 321 žena (21%). V občinskih vodstvih pa je 22 odstotkov mladini in 15 odstotkov žena.

Glede poročila na občnih zborih so sprejeli sklep, da le-ta zavzemajo vse gospodarske in državne uspehe na področju celotne države od leta 1953 dalje, posebno pa se uspehe na področju posamezne občine in kraja.

naš razgovor

Glavni točki dnevnega reda jesenskih zborov volivev:

poročilo o gospodarjenju in stanovanjske skupnosti

Pred letošnjimi jesenskimi zbori volivev je naš sodelavec zastavil tajniku Okrajnega ljudskega odbora Kranj Pavlu Zupančiču dve vprašanji, in sicer:

»Tovarš Zupančič, kdaj bo do letošnjih zborov volivev?«

»Na nedavnom sestanku s predsedniki občinskih ljudskih odborov smo razpravljali tudi o tem in sklenili, da bodo letošnji prvi zbori volivev od 25. oktobra do 8. novembra, drugi pa konec januarja ali v začetku februarja prihodnjega leta.«

»In kaj bodo v glavnem obravnavati?«

»Na prvih zborih volivev bodo v mestih na dnevem redu predvsem poročila občinskih ljudskih odborov o gospodarjenju v občini v prvih treh

Ideološko politično delo v letošnjem letu

Politične šole in seminarji bodo letos v okviru delavskih univerz po vseh občinah

Študija pa moramo omeniti tudi formiranje posebnih predavačiških aktivov.«

Ob analizi lanskoletnih uspehov in pomanjkljivosti pri študiju je zrasel program dela za letošnje leto. »Letos predvidimo, da bomo šli s študijem mnogo bolj v širino!« je poudarila tovarišica Gostiševa. »Težišče ideološkega dela prenasaemo zdaj na razvijajoče se delavske univerze, ki bodo v svojem programu razen ostalega izobraževanja imelo tudi ideološko-politično vzgojo. V okviru delavskih univerz bodo namreč letos poleg ciklusov predavanj in posameznih predavanj iz aktualnih političnih tem delale tudi politične šole in seminarji.«

Program političnih šol, ki bodo trajale 7 mesecev, obsega 4 področja, in sicer: osnove politične ekonomije in ekonomike FLRJ, znanstveni socializem, zgodovino delavskega gibanja in vlogo subjektivnega faktorja v našem družbenem razvoju. Politični seminarji, ki bodo trajali tri mesece, pa bodo zajemali isto snov, le v skriveni obliki. Tak seminar je bil lani že na Jesenicah in ga je obiskovalo 74 slušateljev. Program letosnjega ideološko-političnega dela v okviru delavskih univerz predvideva, da bodo politične šole ali tečaji po vseh občinah v okraju (nekje šole, druge tečaji, v Kranju in na Jesenicah pa oboje).

Tovaršica Gostiševa je tudi poudarila, da bo treba letos še bolj kot lani razvijati študij v strokovnih druženjih. Lani je to uspelo le pri združenju prostvenih delavcev, ki so k študiju programa VII. kongresa ZKJ pritegnili vse prosvetne delavce. Ideološko-politični študiji bodo letos organizirali tudi Združenju ekonomistov, pravnikov, zdravstvenih delavcev itd. Osrednja tema letosnjega študija bo referat podpredsednika Kardelja na IX. plenumu Glavnega odbora SZDL Jugoslavije o nadaljnjih nalogah socialistične politike pri preobrazbi naše vasi. T.

Poročilo o finančnem stanju okraja in občin pravi, da so občinski ljudski odbori z okrajnim družbenim planom predvideva sredstva za proračune s svojimi družbenimi plani in proračuni povečali na oživljavi proračuna okraja Kranj za leto 1958 in o garanciji podjetju Iskra Kranj za najtejšo dolgoročnega posojila iz splošnega investicijskega sklada za povečanje obratnih sredstev, ki so potrebna podjetju glede na rekonstrukcijo tovarne po odobrenem in večji del že izvršenem investicijskem programu.

Poročilo o finančnem stanju okraja in občin pravi, da so občinski ljudski odbori z okrajnim družbenim planom predvideva sredstva za proračune s svojimi družbenimi plani in proračuni povečali na oživljavi proračuna okraja Kranj za leto 1958 in o garanciji podjetju Iskra Kranj za najtejšo dolgoročnega posojila iz splošnega investicijskega sklada za povečanje obratnih sredstev, ki so potrebna podjetju glede na rekonstrukcijo tovarne po odobrenem in večji del že izvršenem investicijskem programu.

Poročilo nadalje govoriti, da od kup živine na domaćem področju ne krije potreb potrošnikov in morajo večja mesarska podjetja precejšen del živine nabaviti drugod. Delež odkupa govedi in telef je na lastnem surovinem področju vsako leto manjši, ker se povečuje potrošnja mesa. Odkup klavne živine iz leta v leto naravnega, medtem ko stalež odrasle govedi postopoma pada.

Poročilo nadalje govoriti, da je bilo avgusta letos na dogonskih mestih v občini odkupljih 51 komadov goveje klavne živine, kar zadošča le za enotedenko prekrivo samo kranjske Mestne klavne. Zaradi tega so se morala mesarska podjetja močno nasloniti na uvoz klavne živine in na izvoz mesa in mesnih izdelkov, da so kritično negativno razliko pri prodaji mesa v Kranju.

(O razpravi na seji in o ostalih točkah dnevnega reda bomo še poročali.)

Ziv-žav v pisanem jesenskem listju — Foto: F. Perdan

Z okrajnim družbenim planom predvideni dohodki bodo doseženi

V Škofiji Loki bo nastal precejšen izpad dohodkov v primerjavi z lastnim družbenim planom

Na 27. skupni seji obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora Kranj, ki je bila v torek, 29. septembra, sta bili glavni točki dnevnega reda poročilo o finančnem stanju okraja in občin in poročilo o delu Zavoda za izobraževanje kadrov in proučevanje organizacije dela, na ločenih sejah pa so med drugim razpravljali in sklepali o predlogu odloka o potrditvi sklepnega računa o izvršitvi proračuna okraja Kranj za leto 1958 in o garanciji podjetju Iskra Kranj za najtejšo dolgoročnega posojila iz splošnega investicijskega sklada za povečanje obratnih sredstev, ki so potrebna podjetju glede na rekonstrukcijo tovarne po odobrenem in večji del že izvršenem investicijskem programu.

Poročilo o finančnem stanju okraja in občin pravi, da so občinski ljudski odbori z okrajnim družbenim planom predvideva sredstva za proračune s svojimi družbenimi plani in proračuni povečali na oživljavi proračuna okraja Kranj za leto 1958 in o garanciji podjetju Iskra Kranj za najtejšo dolgoročnega posojila iz splošnega investicijskega sklada za povečanje obratnih sredstev, ki so potrebna podjetju glede na rekonstrukcijo tovarne po odobrenem in večji del že izvršenem investicijskem programu.

Poročilo nadalje govoriti, da od kup živine na domaćem področju ne krije potreb potrošnikov in morajo večja mesarska podjetja precejšen del živine nabaviti drugod. Delež odkupa govedi in telef je na lastnem surovinem področju vsako leto manjši, ker se povečuje potrošnja mesa. Odkup klavne živine iz leta v leto naravnega, medtem ko stalež odrasle govedi postopoma pada.

Poročilo nadalje govoriti, da je bilo avgusta letos na dogonskih mestih v občini odkupljih 51 komadov goveje klavne živine, kar zadošča le za enotedenko prekrivo samo kranjske Mestne klavne. Zaradi tega so se morala mesarska podjetja močno nasloniti na uvoz klavne živine in na izvoz mesa in mesnih izdelkov, da so kritično negativno razliko pri prodaji mesa v Kranju.

(O razpravi na seji in o ostalih točkah dnevnega reda bomo še poročali.)

S seje predsedstva Občinskega odbora SZDL Radovljica

Več skrbi kmetijskim zadrgam

V ponedeljek, 28. septembra je bila v Radovljici seja predsedstva Občinskega odbora SZDL Radovljica. Razpravljali so o pripravah za volitve v odbore SZDL, o planu jesenske seteve, o svetih stanovanjskih skupnostih in poravnalnih svetih, njihovi vlogi, delu in kadrovskem sestavu itd. Sklenili so, naj bi bile tajne volitve za krajevne odbore SZDL v novembra leta 1959. Zaradi tega bodo oktobra sklicali razširjene seje KOSZDL, na katerih bi pripravili vse potrebitno za zbiranje volitev v odbore SZDL, in vse ostalo za izvedbo volitev. V razpravi o ustanovitvi stanovanjskih skupnosti v občini drugah:

Ko so govorili o delu kmetijskih zadrg, so ugotovili, da potičejo in vsestransko pravilno delata KZ Podnart in Radovljica, prožni pa sta KZ Lancovo in Begunje.

Za pozitivite dela predlagajo predsedstvo krajevnim odborom SZDL, naj imenujejo iz najboljih članov SZDL 5-članske politične štabe, ki bi pomagali pri političnem delu v kmetijskih stanovanjskih skupnosti v občini drugah.

Na zadnji seji predsedstva Okrajnega odbora SZDL, ki je bila v petek, 25. septembra, so govorili tudi o poravnalnih svetih. Poravnalni svet že imajo v Kranju in Škofiji Loki, medtem ko ga bodo na Jesenicah potrdili na letošnjih jesenskih zborov. Cena pa je vedno znatno višja. Po-

iz naših krajev

PREDSEDNIK CK LMJ MIKA
TRIPALO JE OBISKAL
JESENICE

V ponedeljek dopoldne je prišel na Jesenice predsednik CK LMJ Mika Tripalo, kjer se je zadržal nekaj časa v razgovoru s predstavniki mladine, ObLO, ObK ZK, jeseniške železarne in drugimi. Na avtobusni postaji so tovarši Tripala, ki so ga spremiljali predstavniki CK LM Hrvatske, Makedonije in

TURNIR KANDIDATOV

Rezultati XIII. kola: Fischer — Taš 0 : 1, Benkő — Petrosjan 0 : 1, Olafsson — Smislov 0 : 1 (v nadaljevanju), Gligorič — Keres remi (v nadaljevanju).

Rezultati XIV. kola: Smislov — Fischer remi (v nadaljevanju), Keres — Olafsson 1 : 0, Petrosjan — Gligorič remi, Taš — Benkő 1 : 0.

Ob zaključku blejskega dela turnirja kandidatov za naslov šahovskega svetovnega prvaka, je vrstni red po XIV. kolu naslednji:

Keres 10, Taš 9, Petrosjan 8,5, Gligorič 8, Smislov 6, Fischer 5,5, Benkő 5 in Olafsson 3,5 točke.

Srbije, med drugim pričakali predsednik CK LMS Tone Kropušek, sekretar ObK ZK Ivo Saksida, predsednik Občinskega ljudskega odbora France Treven, predsednik ObK LMS Roman Tržan in drugi.

Razgovora, ki je bil v Kazini, so se udeležili tudi glavni ravnatelji jeseniške železarne in drugimi. Na avtobusni postaji so tovarši Tripala, ki so ga spremiljali predstavniki CK LM Hrvatske, Makedonije in

in 15-letnice gasilstva v osvobojeni domovini. Akademijo je priredila Okrajna gasilska zveza v sodelovanju z občinsko gasilsko zvezo Kranj.

DELO
FOTOGRAFSKEGA KLUBA
V RADOVLJICI

Cian Foto-kluba iz Radovljice so imeli v četrtek, 1. oktobra predavanje z barvnimi diapositivi »O barvni paleti v roki fotoamaterja«. Predavanje je pripravil tov. Janez Korenčan.

V nedeljo, 4. oktobra bodo člani organizirali izlet na Dolensko, kjer si bodo med drugim ogledali tudi Županova jamo pri Grosupljem, Novo mesto, grad Otočec, grad Hmeljnik in se povzpeli tudi na Trško goro.

KOROSKI PARTIZANI
V KAMNIKU

Kot gostje Zveze borcev v Kamniku je bilo v nedeljo, dne 27. septembra na obisku v Kamniku 18 članov Zveze koroških partizanov s predsednikom Karlohom Prusnikom-Gašperjem. Po sprejemu na Titovem trgu, kjer so jih prisrčno pozdravili pionirji in predsednik Zveze borcev Kamnik, so se gostje daljša časa zadržali v Gorenjskem ketički restavraciji Dom.

OKROŽNO SODIŠČE TUDI
V KRAJNU

Ljudska skupščina Ljudske republike Slovenije je na skupnji seji Republiškega zabora in Zabora proizvajalcev dne 27. maja 1959 priporočila, da okrajni ljudski odbori zagotovijo materialne pogoje za ustanavljanje novih okrožnih in okrajnih sodišč ter materialne pogoje za izboljšanje dela vseh okrožnih in okrajnih sodišč.

Ker je Okrožno sodišče v Ljubljani preobremenjeno in sodi v njegovo območje devet okrajnih sodišč, med njimi tudi okrajno sodišče v Sk. Luki, Kranju in Radovljici, je Republiški sekretariat za pravosodje sklenil, da se za Gorenjsko ustanovi Okrožno sodišče v Kranju. V zvezi s tem bodo v revni delavski družini, zato je veskoži živel v zelo skromnih razmerah. Že v prvih dneh NOB je znala najti svoje mesto v boju za narodne in socialne pravice, zato je postala ena prvih aktivistov na tamkajšnjem terenu, 1944. leta pa so jo sprejeli v KP. Razvojni je bilo po osvoboditvi v tem področju najbolj slabik. Klub temu smo vidno napredovali, saj je bilo po osvoboditvi v našem okraju nabavljenih 6 tipiziranih gasilskih avtomobilov, zatem pa je bilo nabavljenih še 12 avtomobilov za prevoz moštva in opreme. Danes razpolagamo z 28 avtomobili, od tega je žal le 11 tipiziranih.

Tudi park motornih brizgal se je povečal, tako da imajo naše organizacije trenutno 185 motornih brizgal, od teh je bilo 40 nabavljenih po osvoboditvi. Zato je v uporabi okrog 30 let in seveda terja prav ta park nujne osvetlitve.

V našem okraju je bila posvečena posebna skrb preprečevanju in gašenju gozdovih požarov.

Dosegli smo vladne uspehe. V sodelovanju z Gozdnino upravo in gozdnim gospodarstvom smo ustanovili v primeru opremili s specifično opremo.

— ZB

Uspeli smo v primeru opremili s specifično opremo.

S SEJ OBČINSKIH LJUDSKIH ODBOROV

Tristanovanske skupnosti

Radovljica, 29. septembra. — Danes sta se zebra sestala najprej na ločenih sejah in obravnavala predlog odloka o določitvi območij, v katerih bi ustanovili stanovanjske skupnosti, o vprašanju mesarskih podjetij, o poročnih kmetijskih zadruži Radovljica itd. Medtem ko je bilo prvo vprašanje hitro rešeno in odklopljen, po katerem naj bi v radovljški občini ustanovili tri stanovanjske skupnosti, in sicer v Radovljici, Lescah in Kropi, je bilo več razprave o mesarskih podjetjih in vprašanjih prekrseb z mesom. Mesarsko podjetje Lesce je namreč zaprosilo za poročstveno izjavo za najetje kredita za obratna sredstva in da mu občina pokrije skoraj milijon dinarjev poslovne izgube, ki je nastala zaradi razmer na trgu z mesom. Zebra sta prošnji ugodno rešila s pripombo, da je treba razmire v vseh štirih mesarskih podjetjih v občini proučiti in pripraviti predlog za združitev v enotno podjetje.

Kmetijska zadružna v Radovljici je zaprosila za poročstveno izjavo za najetje posojila za nakup traktorja »Ferguson« in posojila, ki ga je že zaprosila pri jugoslovenski kmetijski banki, za ogromelioracijo pašnika Hrastek in Studenške gmajne. Ureditev omenjenega pašnika bo predvidoma veljala okrog 5 milijonov dinarjev.

Na skupni seji sta nato zebra poslušala še poročilo sveta za boljšino o stanju na šolah, ki je bilo bolj informativnega značaja, poročilo o poteku jesenske setve, iz katerega je bilo razvidno, da so izpolnili komaj 17 odstotkov pogodbene setve.

-k

Večina gospodarskih organizacij izvršila polletne obveznosti

V torku popoldne je bila v sejni dvorani ObLO Tržič sej občinskega ljudskega odbora, ki jo je ob 17. uri otvoril predsednik ObLO Lovro Cerar. Ker je bil dnevni red seje precej obširen in pester, se je seja zavlekla pozno v noč. Prav zaradi tega pa je odpadlo z dnevnega reda poročilo o stanju in perspektivah kmetijstva v komuni Tržič in razprava o tem, čeprav so bili na sejo vabiljeni vsi predsedniki kmetijskih zadružnin in Madžarske. Razen inozemskih razstavljalcev bodo na tem sejmu razstavljalci tudi domači proizvajalci, med njimi tudi kranjska tovarna »Iskra«.

Na skupni seji so odborniki najprej razpravljali o poročilu o izvršitvi polletnega plana gospodarskih organizacij za leto 1959, ki ga je imel predsednik Sveta za družbeni plan in finance. Iz poročila je razvidno, da je večina gospodarskih organizacij izvršila polletne obveznosti, zato so odborniki poročila tudi soglasno potrdili. Posamezne gospodarske panoge pa so izvršile svoje polletne obveznosti takole:

Industrija je v povprečju presegla polletne obvezne za 1,7%, gradbeništvo za 5,4%, nepaviljnana obrt je pod planom za 3,5%, prav tako tudi paviljnana obrt za 2,1%, gospodarstvo je svoje obvezne preseglo za 0,8%, kmetijske zadruge za 26,6%, trgovina za 4,3% in komunalna podjetja za 11,5%. Dosedanji rezultati kažejo, da bo do gospodarske organizacije na območju občine Tržič izvršile letne plane, v večini primerov pa jih bodo lahko presegle.

Nadalje so odborniki na skupni seji sklenili, da je treba v Tržiču takoj ustanoviti Delavsko univerzo kot finančno samostojen zavod. Toto so izvili že tudi upravni odbori in upravnika Delavske univerze, da bo ta pomembna ustanova za vse prebivalstvo komune Tržič tako lahko pričela z delom.

KALORIJE

Kam na kosilo? V delavsko menzo »Iskra«, »Inteks«, v restavracijo »Evropa« ali »Park«, v Ljudsko kuhinjo, k »Jelenu«, »Starem Mayerju«? Kam na večerjo ali zajtrk? — Vprašanje mimo katerega ne morejo številni delavci in uslužbenici Kranja. Predvsem so prizadeti tisti, ki jim je zdravnik predpisal posebno hrano! Zadnjega leta smo vložili ogromna sredstva za razvoj industrije, pri tem pa smo bolj ali manj pozabljali, ali pa se nismo dovolj resno lotili vprašanja: kje bo delavec nadoknadel izgubljene kalorije, dobil nove in koliko bo teh in seveda tudi za kakšno ceno? Zmogljivosti družbeno prehrane so domala enake kot pred vojno, čeprav se je število delavcev znatno povečalo. Poglejmo, kje v Kranju je danes sploh mogoče dobiti topel obrok?

Delavska menza »Iskra« Kranj ima 300 abonentov za kosilo, okoli 100 pa za večerjo in zajtrk. Kosilo A velja 110 dinarjev, B pa 85 dinarjev; večerja 75 in zajtrk 20 dinarjev. K vsakemu obroku dobi abonent košček kruha. Zmogljivosti kuhinje so neizkoriscene!

Delavska menza »Inteks« ima 230 abonentov za kosilo, 120 za večerjo, medtem ko nima zajtrkov, kot jih tudi v vseh ostalih načetih kuhinjah ni za abonente. Kosilo velja 60 dinarjev, večerja pa 40 dinarjev za abonente in izven podjetja 85 oziroma 55 dinarjev. Kruh po želji. Kapaciteta kuhinje je povsem izkoriscena.

Mimo tega je direktor na veliko zviševal in zniževal prodajne cene in s tem ustvaril popolno anarhijo v knjigovodstvu. To pa je bil tudi njegov cilj. Dokumentacija o zvišanju ali znižanju cen je bolj ali manj pomanjkljiva. Babil se je z nedovoljeno trgovino in po prepirano visokim cenah dajal v poslovalnicu blago sumljivega izvora. Zviševal je cene blaga na račun kvalitete in si tako doseženo razliko v raznih oblikah prisvajal. Nekatere dobavnice o izdanem blagu je zadreževal pri sebi več mesecev, ne da bi jih dal knjižiti. Ko je pri inventurah ugotovil stanje zalog, je z omenjenimi dobavnimi izravnava razliko med knjižnim in dejanskim stanjem. Med letom si namreč zaradi obširnosti nedovoljenih manipulacij ni bil na jasnen, koliko viška je ustvaril in koliko si ga lahko prisvojil. Če pa je inventura pokazala primanjkljiva, je razliko pokril s ponarejenimi dobavnicami in računi.

Ukvarjal se je pretežno s špekulative trgovino. Nekatere vrste blaga je prodajal s 100 do 200 odstotno maržo. Zato ničudno, da so kupci često oporekali cenam in se raje posluže-

Mednarodni sejem elektrotehnike

Kot zadnji sejem na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo letos med 16. in 25. oktobrom VI. mednarodni sejem elektrotehnike, telekomunikacij, avtomatizacije in jedrske tehnike. Za sodelovanje na sejmu so se prijavili proizvajalci iz ZDA, Velike Britanije, Japonske, Zah. Nemčije, Francije, Danske, Belgije, Švice, Italije, Avstrije, Čehoslovaške in Madžarske. Razen inozemskih razstavljalcev bodo na tem sejmu razstavljalci tudi domači proizvajalci, med njimi tudi Sentvida nad Ljubljano. To je 14-parni visokofrekvenčni kabel in je prvi te vrste v Jugoslaviji, ki ga je izdelala tovarna v Svetozarevu. Od Ljubljane do Kranja bodo kabel položili predvidoma v dveh mesecih. Za redne telefonske pogovore ga bodo pričeli uporabljati prihodnje leto spomla-

Prihodnje leto telefonski pogovori po kablu

Te dni so začeli s prvimi deli pri polaganju telefonskega kabla Ljubljana-Kranj-Jesenice v vsemi stranski priključki do Tržiča, Bleda in Radovljice. — Kabel imajo položen že do Sentvida nad Ljubljano. To je 14-parni visokofrekvenčni kabel in je prvi te vrste v Jugoslaviji, ki ga je izdelala tovarna v Svetozarevu. Od Ljubljane do Kranja bodo kabel položili predvidoma v dveh mesecih. Za redne telefonske pogovore ga bodo pričeli uporabljati prihodnje leto spomla-

Nedvomno se bo z novim telefonskim kablom, ki bo položen v zemljo, precej izboljšala kakovitete telefonskih pogovarov. S položitvijo kabla v zemljo ne bo več bojazni, da bi na telefonske žice vplivale razne vremenske neprilike. — Ravno tako bodo v Radovljici postavili novo vozelo avtomatsko telefonsko centralo, ki bo direktno vezala na ATC v Kranj in naprej v Ljubljano. Sredstva za polaganje telefonskega kabla na Gorenjskem bo prispeval centralni finančni zavod pri Generalni direkciji PTT v Beogradu. Ta dela bodo predvidoma veljala 124 milijonov dinarjev.

-k

Občinski odbor SZDL Kranj o pogodbeni proizvodnji

Na današnji razširjeni seji občinskega odbora SZDL skupno s predsedniki osnovnih organizacij SZDL razpravljajo o programu dela obč. odbora SZDL, o proizvodnji.

• Zmogljivost delavskih menz in restavracij v Kranju je šibka - Povpraševanje narekuje potrebo po novi centralni menzi - Dietiki brez strehe - Enolična hrana - Kosilo za abonente od 60 - 160 dinarjev

Trenutne zmogljivosti restavracije »Jelen« so zasedene. Na hrani je 135 abonentov za kosilo in 50 za večerjo, ki imajo pri cenah 160 ali 190 dinarjev za kosilo in 100 ali 120 dinarjev za večerjo tudi 30 % popust. Ko bo kuhinja lahko začela uporabljati že nabavljeni električni štedilnik, bodo njene zmogljivosti do 500 kosil ali večerij dnevno.

Abonenti v Ljudski kuhinji lahko dobe le kosilo za 95 dinarjev, medtem ko morajo prehodni gostje plačati za enako kosilo 115 dinarjev. Kuhinja je preobremenjena, saj je na hrani 300 abonentov, čeprav je njen zmogljivost le 160 obrokov. Kruh po želji.

Abonenti »pri starem Mayer-

ju« bodo v kratkem dobili zasebno odgovor, ker bo gostilna začela s predelovanjem kuhinje, katere kapaciteta je trenutno izkoriscena. Za kosilo po 120 dinarjev je 60 abonentov, za večerjo po 90 dinarjev pa 20. Ko bo kuhinja preurejena, bodo njene zmogljivosti precej večje kot sedaj.

In ostale možnosti, ki so še v Kranju za tople obroke opoldne, zvečer in zjutraj? Teh praktično ni več, kolikor pa so, so nezadane, in vprašanja družbeno prehrane ne morejo reševati. Podatki kažejo, da se za zajtrk z izjemo v »Iskri«, kjer dobiš le košček kruha s čajem ali kavo, v Kranju sploh ni moč abonirati. Ponekod tudi zvečer ni moč dobiti tople obroke. In dietiki, ki jih je tudi precej? Le-ti si morajo pomagati sami!

Vse kaže, da je družbeno prehrana za industrijski Kranj dokaj pereče vprašanje. Med 10 tisoči delavcev in uslužbenic dobiti topel obrok lahko le okoli 1000 delavcev, čeprav povpraševanje kaže, da bi se za tople obroke aboniralo še najmanj dvakrat ali trikrat toliko delavcev in uslužbenikov.

Zanimive podatke o vprašanju družbeno prehrane smo dobili tudi v okrajnem higieniskem zavodu. Le-ta nenehno analizira tople obroke v delavskih menzah, raznih domovih in dijaških kuhinjah.

Odrasel človek potrebuje dnevno okoli 3500 kalorij, zato naj bi imelo kosilo vsaj 1200 kalorij, večerja 900 do 1000 in zajtrk 400 do 500 kalorij. Primanjkljaj kalorij morajo nuditi malice. Vrste analiz kaže, da število kalorij v posameznih ororokih zadošča, vendar vse na račun maščob. Kuhinje rešujejo vprašanje prehrane z zaboljivo, pozabljajo pa, da so organizmu prav tako potrebne beljakovine, ogljikovi hidrati in vitamine. Razen maščob teh skoraj ni, zato je hrana tudi enolična. V času sadja dobi abonent v menzi mora le eno jabolko na teden. Mleka in mlečnih izdelkov abonenti skoraj ne okusijo. Ko je zelenjava, prej dobiš v menzi suho meso, kot pošten zalogaj zeleno solate, paradižnika, paprike ali kumar. Sedanji način prehrane je zlasti nevaren za otroke (pomanjkanje beljakovin škodi vidu in razumu) in za mladino, ki je v polnem telesnem razvoju, saj je ta v nekaterih primerih podhrana.

In končno, nadve pomembno je tudi, kako je kosilo serviran. To vprašanje je v večini menz zelo pomanjkljivo, kar večkrat jemlje abonenta tek, ki je prejel njegova pomena, kaj bo zaužita hrana odvrnil.

Skratka, družbeno prehrana je v Kranju dokaj pomanjkljiva. Prvenstvena ovira so predvsem primerni restavracijski prostori in kuhinje. Teh, morda z izjemo dveh, treh manjših (razen »Iskre«). Cepav je v Kranju že daje slišati govorice o ureditvi nove osrednje delavsko menzo, kjer naj bi bili obroki tudi za dietike in kuhinje, ki bi pripravljala hrano za na dom, dolejšje pa uresničitve teh govoric ni prišlo. Čas je že, da se vendar že lotimo tega vprašanja resnejše kot doslej. B. Fajon

Zaradi malomarnega poslovanja in načrtnega okoriščanja v jesenški „Železnini“ za skoraj 17,5 milijona poslovne izgube

Načrt razvoja turizma v gornjesavski dolini sprejet

Jesenice, 30. septembra. — Na današnji seji so se odborniki najprej držali pri perspektivnem programu razvoja gornjesavsko doline s turističnim središčem v Kranjski gori. V skoraj dveurnih razpravah so zlasti poučarjali poslovne izkazne načrte, ki jih je bilo podlagalo novih naprav in hotelov ter dodali še nekatera predloge in vprašanja. Osnovno vprašanje je bilo vprašanje kadra, ki naj ta program izpelje in potem tudi nove objekte gospodarsko upravlja. Kadra pa manjka, zato so predlagali, naj v programu poslovne izkazne obdelajo tudi to vprašanje. Hkrati so predlagali, da naj program upošteva tudi izgradnjo

stanovanj za turistične in gostinske delavce ter upošteva ureditev jeza pri kopališču »Jasna«. Baje so priprave že v teku in bo tam nastalo majhno umetno jezero. Zbora sta na skupni seji opravila že nekatera imenovanja, razrešitve in spremembe v Svetu za kmetijstvo in gozdarstvo ter Svetu za komunalne zadeve in gradnje.

Na ločenih sejih pa sta obravnavala še nekaj vprašanj kot izdajati poročenih izjav Turističnemu društvu Rateč in »Avtoservisu« Jesenice, sklepala o kooperacijskem načrtu kmetijstva za prihodnje leto in nekaterih drugih vprašanjih.

Načrt je bil pripravljen v skladu s tem, da se v skladu s tem ustvarita lastna sredstva in povečana prodaja blaga in uslužb, ki bo dosegla do 100 odstotkov.

Načrt je bil predlagan v skladu s tem, da se v skladu s tem ustvarita lastna sredstva in povečana prodaja blaga in uslužb, ki bo dosegla do 100 odstotkov.

Nepojasnjeni višek, ki ga ni prikazal.

Dogajale so se tudi take stvari. Neka uslužbenka je prejela znesek 12.080 din dobropisna na račun loma pri opeki. To da to ni bilo res, ampak je dobitila kot poročno darilo podjetja. Znesek so knjižili na kalo blaga. Ista uslužbenka je kupila v podjetju kavč po znatno nižji ceni, za 30.000 dinarjev, čeprav dobro le ne bo mogeče ugotoviti. Kolikor je bilo mogoče ugotoviti, je bilo brez vsakega dokumenta, prevezeto različno blago v vrednosti 1.659.572 din.

Naslednji primer pa priča o tem, kakšen je bil moralni odnos Urana do podjetja. Ker se mu je ponudila prilika, je zlorabil svoj položaj in dal podjetju v najem svoj pisalni stroj. Za 29-mesečno uporabo mu je podjetje izplačalo 130.500 din, potem pa je stroj odprodal podjetju za 260.000 dinarjev. Tako je skupaj dobil zanj 390.500 din, čeprav ni bil vreden več kot 80 tisoč dinarjev. Na račun svoje podjetje je dvignil v trgovskem podjetju »Mineral« mazivo in gorivo v presledkih za okrog 57.000 din in ga porabil za svoj osebni avtomobil.

Neka stranka je kupila »Fiat 600« in položila potrošniški ček v vrednosti 600.000 din, ki ga je podjetje obračunalo z banko v dobro stranek, kot dobro imetje kupca in ne kot realizzacijo. Očitno si je hotel direktor s tem ustvariti rezervo za

primerja postrežba šele da dober tek

pri urah, čeprav prodaja le-teh ne sodi v skladisču z železnim in gradbenim materialom, je neupravičeno zaslužil 52.550 dinarjev, pri škarjah za pločevino 21.000 din, pri navijanju cen parketa je znašal dobleč skojar 76.000 din, na račun zamenjave kvalitete parketa pa se je neopravičeno okoristil s 65 tisoč 58 dinarjev. Vsega pa ne bo mogoče ugotoviti. Kolikor je bilo mogoče ugotoviti, je bilo brez vsakega dokumenta, prevezeto različno blago v vrednosti 8700 dinarjev itd.

Dovolj je primerov, da si bralec lahko sam ustvariti sliko o poslovanju v podjetju, o stanju delavskega samoupravljanja, o družbeni kontroli, ki je takrat obstajala, kolikor je obstajala, zlasti pa lahko dobi sliko o moralno-politični vrednosti nekdanj

OBYEŠČEVALEC

ZDRAVNIKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot št. 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Pravnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10, ostalo 12 din od besede: naročniki Glasu Gorenjske imajo 50 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročniškega in oglašnega oddelka je 397, ureništva 475.

Posnemalnik, pinjo, topomer, plohe (50 mm) prodam. Ogled v ponedeljek dopoldan. Naslov v oglašnem oddelku. 4598

Nudim brezplačno hrano in stanovanje moškemu, poleg avtobusne postaje v bližini Kranja. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 4599

Iščem upokojenik za pomoč v gospodinjstvu dnevnino od 14. do 19. ure. Ing. Černe Zvonka, Zupančičeva 41, Kranj. 4598

Iščem enosobno stanovanje s kuhinjo v bližini Kranja. Ponudbe oddati v ogl. odd. 4559

Iščem neopremljeno sobo - kabinet v Kranju ali bližnjem okolici. Jožica Rustja, Predvor 27. 4561

Sprejemimo takoj v službo čistilko, zunanjega delavca in razvalčka kruha. Pekarna Kranj. 4564

Trgovsko podjetje »Murkaz« v Lesach sprejme v službo takoj ali po dogovoru trgovskega poslovodja ali poslovodkinje in dva trgovska pomočnika ali pomočnici. Ponudbe poslati čimprej na Upravo podjetja. Plača po tarifnem pravilniku. 4565

Našla sem žensko jopico od Brezij do stopnic 20. septembra in prodam žrebčko 5 mesecev starega. Zalog pri Cerkjah 31. 4577

V nedeljo zjutraj sem izgubil moder suknjišč od Sr. Bitnja do Kranja. Najditelja naprošam naj ga proti nagradi vrne v Gostilno »Strahinje«, Bitnje. 4578

Bela ovca je ušla izpred gostilne Lakner na Kokriči. Kdo kaj ve, kje se nahaja, naj javi v goštilno na Kokriči proti nagradi. 4579

Prodam hišo (vilo) takoj vsejševno v iepin sadnim vrtom, krasna lega, kamniški okraj. Naslov v oglašnem oddelku. 4580

Prodam lončeno sobno peč in moderno kuhiško pohištvo. Našlov v oglašnem oddelku. 4591

Prodam dobro ohranjeno emajliran levi štedilnik. Naslov v ogl. odd. 4582

Prodam spalnico iz mehkega lesa. Naslov v ogl. odd. 4583

Prodam 4 kom. novih plaščev 520 krat 12 col za voz. Naslov v oglašnem oddelku. 4584

Prodam dvoje sani — navadne in boljše fikarske. Ljubno 13, Podnart. 4585

Šofér B kategorije išče službo. Ima 2 leti prakse (nabavljač). Naslov v oglašnem oddelku. 4586

Prodam plug obračalnik nov. Lahovče 14, Cerkle. 4587

Prodam posestvo 10 ha vseh kulturn. Jamšek Cecilia. Siderž 2, Cerkle na Gorenjskem. 4588

Prodam skoraj nove nože za zeče. Starc, Zupančičeva 3, Huje, Kranj. 4589

Gradbena parcela z podaljškom gozda 7000 kvadratnih metrov do ceste v Kranju naprodaj. Ponudbe oddati v ogl. odd. 4590

Otroško posteljico iz trdega lesa z vzmetnico prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 4591

Prodam leseno uto z opeko krito 4 kret 5 m. Naslov v oglašnem oddelku. 4592

Prodam avto Fiat 1100 B-E. Ogled v soboto od 8. do 12. ure. Koroška 11, Kranj. 4593

Prodam žensko kolo še dobro ohranjeno. Cesta talcev 9, Kranj. 4594

Prodam smrekov gozd v Družovki, Koželj, Šk. Loka 44. 4595

Prodam nov moped Colibri Tomas, Vidmar, Zalog 32, Cerkle. 4596

Kompletne hladilne naprave za zidano hladilnico nove in mizarški kombinirani stroj (hobelmasni) prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 4597

Iščem upokojenik za pomoč v gospodinjstvu dnevnino od 14. do 19. ure. Ing. Černe Zvonka, Zupančičeva 41, Kranj. 4598

Nudim brezplačno hrano in stanovanje moškemu, poleg avtobusne postaje v bližini Kranja. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 4599

Iščem prazno sobo. Dam 10.000 dinarjev nagrade. Vrtec T. Vidmar, Kranj. 4600

Poučujem učence osmiletka na območju Kranja. Naslov v oglašnem oddelku. 4601

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici v »Glasu Gorenjske« za izplačano zavarovalnino 18.000 din. 4602

Prodam moped skoraj nov na 3 prestave. Jezerska c. 64, Primskovo, Kranj. 4603

Prodam stavno parcelo 300 m od postaje Križe. Retnje 31, P. Križe pri Tržiču. 4604

Klavz salonski dobro ohranjen prodam. I. Vidmar, Kranj, Čankarjeva 12. 4605

Prodam roller Puch 125 cm dobro ohranjen. Brejc Kristjan, Zadraga 8, Duplje. 4606

Prodam vzdrljiv štedilnik. Ažman, Bled-Zeleče 44. 4607

Kamenje za gradnjo oddamo. Interesenti naj se zglaše na Obrtni zbornici v Kranju. 4608

Prodam dobro ohranjeno vespino. Zg. Pirmice 2, Medvode. 4609

Solska kuhinja Srednje tehnične šole v Kranju sprejme stalno honorarno kuharico za 5 dni v tednu po 4 ure dnevno v dopoldanskem času. Interesentki naj se zglašijo v šolskem tajništvu v dopoldanskih urah. Nastop službe takoj. 4609

Radovljica: 3. oktobra ob 18. uri in 4. oktobra ob 16. in 20. uri franc. barv. film »VIDELI SE BOMO V LAS VEGASU« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 19. uri amer. barv. cinemascop film »BELO PERO«. 4610

Naklo: 3. oktobra predstava odpade; 4. oktobra ob 15., 17. in 19.30 uri amer. barv. cinemascop film »NOTREDAMSKI ZVONAR«. 4611

Bled: 2. do 5. oktobra amer. barv. film »VIDELI SE BOMO V LAS VEGASU« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 20. uri, v nedeljo pa ob 10., 15., 18. in 20. uri. 4612

Radovljica: 3. oktobra ob 18. uri in 4. oktobra ob 16. in 20. uri franc. barv. film »NOTREDAMSKI ZVONAR«. 4613

Sora, Skofja Loka: 2. do 4. oktobra franc. barv. film »PARIZANKA«. 4614

Dom učencev mlekarske šole v Kranju sprejme takoj kvalificirano kuharico. Plača po uredbi z dodatkom. 4615

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju sprejme v uk vajenca-ko. Pogoji domravnosti. 4616

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra mehiški barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4617

Ljubno: 3. in 4. oktobra jugoslovanski film »V SOBOTO ZVEZER« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4618

Ziri: 3. in 4. oktobra češki film »POKORNO JAVLJAM« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4619

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra mehiški barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4620

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju se priporoča vsem cenjenim odjemalcem in jim sporoča, da ima neprekinjeni delovni čas od 7. do 19. ure. 4621

Preserovo GLEDALIŠČE KRALJ

Prodam nov moped Colibri Tomas, Vidmar, Zalog 32, Cerkle. 4596

Kompletne hladilne naprave za zidano hladilnico nove in mizarški kombinirani stroj (hobelmasni) prodam. Naslov v oglašnem oddelku. 4597

Iščem upokojenik za pomoč v gospodinjstvu dnevnino od 14. do 19. ure. Ing. Černe Zvonka, Zupančičeva 41, Kranj. 4598

Nudim brezplačno hrano in stanovanje moškemu, poleg avtobusne postaje v bližini Kranja. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglašnem oddelku. 4599

Iščem prazno sobo. Dam 10.000 dinarjev nagrade. Vrtec T. Vidmar, Kranj. 4600

Poučujem učence osmiletka na območju Kranja. Naslov v oglašnem oddelku. 4601

Zahvaljujem se Državnemu zavarovalnemu zavodu v Radovljici v »Glasu Gorenjske« za izplačano zavarovalnino 18.000 din. 4602

Prodam moped skoraj nov na 3 prestave. Jezerska c. 64, Primskovo, Kranj. 4603

Klavz salonski dobro ohranjen prodam. I. Vidmar, Kranj, Čankarjeva 12. 4605

Prodam roller Puch 125 cm dobro ohranjen. Brejc Kristjan, Zadraga 8, Duplje. 4606

Prodam vzdrljiv štedilnik. Ažman, Bled-Zeleče 44. 4607

Kamenje za gradnjo oddamo. Interesenti naj se zglaše na Obrtni zbornici v Kranju. 4608

Prodam dobro ohranjeno vespino. Zg. Pirmice 2, Medvode. 4609

Solska kuhinja Srednje tehnične šole v Kranju sprejme stalno honorarno kuharico za 5 dni v tednu po 4 ure dnevno v dopoldanskem času. Interesentki naj se zglašijo v šolskem tajništvu v dopoldanskih urah. Nastop službe takoj. 4609

Radovljica: 3. oktobra ob 18. uri in 4. oktobra ob 16. in 20. uri franc. barv. film »VIDELI SE BOMO V LAS VEGASU« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 19.30 uri. 4610

Naklo: 3. oktobra predstava odpade; 4. oktobra ob 15., 17. in 19.30 uri amer. barv. cinemascop film »NOTREDAMSKI ZVONAR«. 4611

Bled: 2. do 5. oktobra amer. barv. film »VIDELI SE BOMO V LAS VEGASU« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 19.30 uri. 4612

Radovljica: 3. oktobra ob 18. uri in 4. oktobra ob 16. in 20. uri franc. barv. film »VIDELI SE BOMO V LAS VEGASU« — predstave vsak dan ob 20. uri, v soboto ob 17. in 19.30 uri. 4613

Sora, Skofja Loka: 2. do 4. oktobra franc. barv. film »PARIZANKA«. 4614

Dom učencev mlekarske šole v Kranju sprejme takoj kvalificirano kuharico. Plača po uredbi z dodatkom. 4615

Trgovsko podjetje knjigarna »Simon Jenko« v Kranju se priporoča vsem cenjenim odjemalcem in jim sporoča, da ima neprekinjeni delovni čas od 7. do 19. ure. 4616

Ziri: 3. in 4. oktobra češki film »POKORNO JAVLJAM« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4617

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra franc. barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4618

Ljubno: 3. in 4. oktobra jugoslovanski film »V SOBOTO ZVEZER« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4619

Ziri: 3. in 4. oktobra češki film »POKORNO JAVLJAM« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4620

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra franc. barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4621

Ljubno: 3. in 4. oktobra jugoslovanski film »V SOBOTO ZVEZER« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4622

Ziri: 3. in 4. oktobra češki film »POKORNO JAVLJAM« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4623

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra franc. barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4624

Ljubno: 3. in 4. oktobra jugoslovanski film »V SOBOTO ZVEZER« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4625

Ziri: 3. in 4. oktobra češki film »POKORNO JAVLJAM« — predstava v soboto ob 20. uri, v nedeljo pa bo 15. in 19.30 uri. 4626

Dupleks pri Kamniku: 3. in 4. oktobra franc. barvni film »DIMNI SIGNAL«. 4627

Ljubno: 3. in 4. oktobra jug

Svobodaši na Blejski Dobravi pregledali svoje delo

Jakopič, Praprotnik in Aleš
odlikovani

Minulo soboto je imelo DPD "Svoboda" na Blejski Dobravi redki obični zbor, na katerem so kritično ocenili dosedanje delo, izvolili nov odbor in sprejeli program dela za prihodnjo sezono. Od 122 članov, kolikor jih ima društvo, se je zborna udeleželo 70 članov.

Ceprav je Dobrava majhna vas in se večina ljudi prezivlja z dehom v tovorni in so zato bolj načinjani na Jesenice, odigrava tamkajšnja Svoboda precejšnjo vlogo, zlasti med mladino. V poročilih je bilo omenjeno, da so v minulem letu povečali število članov, predvsem iz vrst mladine. Prosvetno društvo nima primerih prostorov. Neprimerna šolska televadonica, bolj kletni prostori kot televadonica, je njihovo zbirališče. Tu so predavanja, zbori volivcev pa vaje igralske skupine, mladinci igrajo namizni tenis in nemajajo se vse. Zelo aktiven je tudi tamkajšnji zbor, ki je imel samostojen nastop in je reden spremljevalec vseh proslav. — V tamkajšnjem društvu delajo: Izobraževalna in dramska sekacija, tamkajšnji zbor in knjižnica. Če na kratko pregledamo njihovo delo, dobimo naslednje številke: 18 predavanj s povprečno 63 poslušalci. Najbolj so bila obiskana potopisna predavanja. V okviru dramske sekcije delujejo mladinska sekacija in skupina starejših. Mladinska sekacija je pripravila igro »Pogumni Tonček«. Razen teh nastopov na domaćem odrusu so uprizorili še dvakrat na Koščki Belli in v Begunjah. Starejša so pripravili v počasitve 50-letnice rojstva pisatelja Miška Krajanca njegovo dramo »Pot do zločina«, za Praznik republike pa Filipičevega »Izdajalca«.

Za večjo povezavo in zblžanje med člani je društvo priredilo dve zavabne večere in izlet k Valavarjemenu domu pod Stolom. Tudi za prihodnjo sezono, ki je pravzaprav že nastopila, so že pripravili obširen program. Razen organizacijskih vprašanj, ki jih bo novi odbor uredil, bodo društvo okreplili z novimi člani in povečali število članstva na 150. Rezertorni načrt dramske skupine predvideva tri dela, in sicer »Vohunka 907«, »Oh te prikazne in Babilonski stolp«. Ker doslej pevski zbor ni redno delal, ga bodo

ponovno ustanovili in poskrbeli za redne vaje. Izobraževalna sekacija pa bo med drugim, pred vsako igro pripravila literarni večer z razgovorom o vsebinski igre in življenjepisu pisatelja. Proslavili bodo vse pomembne preiznake s primerom programom, pri katerem bodo sodelovali vse sekcije.

Potem ko so izvolili novo vodstvo, je predstavnik Občinskega sveta Svobod in prosvetnih društev izročil »Odlitek Svobod III.«, stopnje za dosegločno pozirjalno delo Jakobu Jakopiču, Alfonzu Praprotniku in Aloju Alešu. — Društvo pa je podelilo diplome za požiryalno delo Ladu Stubliju, Ozebku in Jožu Teršglavu. —

Čemu odlašati z občnimi zbori?

Izobraževanje - glavni smoter letosnjega dela

Zasnova tega zapiska se je izobilikovala pred nekaj dnevi, ko sem obiskal okrajni Svet Svobod in prosvetnih društev v Kranju. Ob tisti priložnosti me je namreč zanimalo, koko se naša prosvetna društva pripravljajo na novo sezono, ali določujejo povedano: kako potekajo priprave na društvene občne zbrane? Resnici na ljubo pogledano — odgovor ni bil posebno spodbuden.

Po programu okrajnega Svetu Svobod in prosvetnih društev naj bi prosvetno društvo opravilo občne zbrane do konca oktobra. O tem so bila prosvetna društva tudi pravočasno obveščena. In rezultat? Vse opravljene občne zbrane v kranjskem okraju bi lahko presteli na prste. Vsekakor zelo skopa številka, zlasti če upoštevamo, da

deluje v okraju več kot 70 Svobod in prosvetnih društev. O vsebin in kvaliteti že opravljenih zborov pa trenutno ne bi kazalo govoriti, saj bi dobili skrajno povrino in neobjektivno sliko.

Vse torej kaže, da v nadaljevanju tega zapiska ne bom povedal nič takega, o čemer naj bi govorili in pisali lani in še prej. Ponovil bom nekatere stare nauke in opozoril na nekatere nepravilnosti, katerih se društveni občni zbori na morejo ostresi.

Vrata v novo obdobje kulturno-prosvetnega dela so se odpira na slezaj, ob tem pa se vsiljuje vprašanje: kakšna sezona se obeta temu ali onemu prosvetnemu društvu? Kakršnoki prognose v zvezi s tem vprašanjem — vseeno kakšne: dobre ali slabe — so zgolj

javovo ugibanje. Trenutne razmere v tem ali onem prosvetnem društvu, pa čeprav vzbujajo zaupanje, ne morejo jamčiti, da bo uspešna tudi sezona. Uspehi so namreč tesno povezani s privavnimi načrti, ki naj vključujejo sileherni sekcijski ali društveni v novem delovnem obdobju pravo podo.

Lani sem obiskal pet ali šest občnih zborov. — Konecno sem si ustvaril naslednjo sodbo: poročila društvenih predsednikov o delu v preteklem obdobju so navedeno zelo skrbno sestavljena. Ne drobno razčlenjujejo delo posameznih sekcijskih, opredeljena so s številkami, priznavajo in grajajo napake ter pomanjkljivosti, ki so zavirala društvena hotenja. Nečesa sem pri teh občnih zborih kljub opozorilom vendar pogresal: premalo je bilo konkretnih pobud, ki bi obesiale spraviti društvena hotenja na boljša pota. Spominjam se celo primera, ko se je razpreva zavoljila objektivne in dobromerne kritike posameznih članov izročila v vsesloščno natolicevanje, preklicanje in besedno obratovanje. —

Sekcija je planila proti sekcijski posameznik proti posamezniku. Iz preteklosti sem razbral, da ne gre zgolj za slučajni spopad med dvema »blokoma«, temveč segajo konarine globlje v preteklost. To je bil tudi vzrok, da se je občni zbor razčel, ne da bi se udelenici posmenili o delu v novi sezoni. —

Takšni občni zbori so še posebej obsojeni na neuspeh.

Kakšna naloga naj torej opravi občni zbor? Predvsem se moramo temeljito pripraviti. Upravni odbori naj sestavijo nekakšne okvirne načrte za vsako sekcijsko posebeljnost. Te načrte na občnem zboru pregledajo in jih nato — če ustreza — tudi sprejemajo. Izkušnje iz projektnih let namreč uči, da se občni zbori, ki se jih lotovamo brez priprav in programov, veselj izrode v brezplodna iskanja idej in jihova govorjenja. Verjetno, da so takšni brezprogramski občni zbori, ki jih uravnavajo zgolj gola naključja, že od vsega začetka izgubljenci. Vseeno, če jih ni.

Preden se prosvetno društvo odloči za občni zbor, naj se naprej vpraša: smo mar za ta pomembni dogodek zares pripravljeni?

Pogosto poudarjamo, da delo dramske sekcijskih in ne sme biti edina oblika društvenega dela. — Nekatera društva tega kar nočijo razumeti. Se bolj boleč pa postaja primer, ko začne društvo zaradi težav v dramski sekcijski zanemarjati tudi ostale oblike dela. Predvsem bi kazalo posvetiti največ skrb tistim sekcijskim, ki obetajo danih pogojih obroditri najlepše sadove. Zlasti pa se moramo zavedati naslednje, že naštetokrat izražene misli: v delo naših Svobod in prosvetnih društev sodi razen dela dramske sekcijski vse, kar ljudi vzgaja, uči in zabava. Pri iskanju teh dobrin pa moramo biti le malo prožnejši in manj uokvirjeni v stare tradicije in načela prosvetnih društev.

Pogosto je prav pomenjanje sposobnih ljudi, ki bi oprajali delo z novimi pobudami, tisto, kar zavira društveno delovanje. Množekrat si tudi starejši, izkušeni člani laste nekakšen monopol nad pobudami in društvenim delom sploh. Morda počnejo to iz golega samoljubja ali pa mladina v njihovih očeh ne uživa prvega zaviranja. Mladim ljudem kaj radi očitomo neznanje, neizkušenost, zaletavost in hlastanje po nepreizkušenih novostih, ki naj bi vnesle v društvo domnevno poživetve. Takšno početje je docela zaneseno in je pogost edini vzrok, da se to ali ono društvo ne more očeti točnosti, ki zadruži sleherno pobude že v kali. Poživimo upravne odbore prosvetnih društev z mlađimi ljudmi. Osvežimo izkušnje starejših s pobudem mladine in prepričan sem, da bo v naših prosvetnih društev zapihal ugodnejši veter.

In še to: glavni smoter letosnjega kulturno-prosvetnega dela naj bo izobraževanje, ki stopa v letosnjem sezoni v novo obdobje. Prav temu vprašanju naj letosjni občni zbori posvetijo največ skrb. Pod pojmom »izobraževanje« pa si ne predstavljamo nekaj občasnih predavanj, ki jih uvrstijo v načrt društvenega dela zgolj golo naključje. Povsem napak bi tudi bilo, če bi hlastale po »izobraževanju« zgolj zato, ker zadnje leto o tej obliki dela mnogo govorimo in pišemo in ker beseda »izobraževanje« zveni moderno. Nasprotno — izobraževanje mora postati najvišji smoter kulturno-prosvetnega dela naših društev.

Prav gotovo pa se bodo mnoga prosvetna društva, zlasti tista v odročnejših krajeh, pri iskanju oblik in metod izobraževanja znašla v zadregi. Iz stiske bodo zlahka našla pot, če bodo le posiskala tesne stike z občinskimi izobraževalnimi centri in ljudskimi ali delavskimi univerzami, ki jih ustanavljajo širok po okraju. Ta nova izobraževalna telesa glede oblik in metod izobraževanja prav gotovo ne bodo v zadregi.

Ne zapirajmo oči pred resnicami: pretekla sezona za marsikatero društvo ni bila posebno plodna. To pa ne sme biti okvir, v katerega bomo vtesnili tudi letosnjo sezono. Otrešimo se torej povrnosti prav pri pripravah na občne zbrane in ne pozabimo, da je sleherna nova sezona veren održevanje načrtov, ki jih na občnem zboru pregledamo in dopolnimo z novimi idejami. — S. S.

Delavska univerza tudi v Bohinju

Razmišljanje ob razstavi
Ljudska kultura na kovaških tleh
v Kropi

Odkar so iz neder Jelovice na pihala, godalni orkester pa izkopal prvo grudo železne rude, jo pretalili in iz nje skovali prvi žebelj, lahko tudi govorimo o ljudski kulturi na starih žebljarskih tleh. Spremlja je dobro vigenjčev in doživelja poseben razmah po ustanovitvi žebljarske družuge, ko ni bil njen član več po dvanaest ali štirinajst ur priklenjen ob nakovlju in ko mu ni bilo več treba misliti zgolj na to, kako bo preživel sebe v svojo družino. Malo tako majhnih krajev kot je Kropa se lahko ponosa s pevskim zborom, ki je že pred petdeset in več leti buhil narodno zavest in dokazoval, da smo Slovenci narod z lastno kulturo, imel je godbo

Republiški in okrajni konzervatorji so se odločili za dosledno konserviranje ruševin in ne za restavriranje. Restavriranje namreč izpremeni historično prizemljeno značaj zgodovinskega arhitekturnega spomenika (primer Blejski grad), konzerviranje pa nasprotno, s sodobnimi tehničnimi poseagi in prizemljenci, ki ostanejo v glavnem neopazni, prepreči, da bi zgodovinska funkcionalnost spomenika propadla. Grad Kamn bo torej razvalina, toda oskrbovana razvalina, ki ne bo kot zgodovinska priča propadla. Razvaline bodo obdane z zelenjem, kolikor korenine ne razjedajo zidov in temeljev. Nekatere stene bodo deloma dozidane z statičnimi razlogov. Iz enakih razlogov je bilo treba pri dosedanjih delih nekatere razrušene okenske odprtine na osnovni analizi še ohranjenih detajlov restavrirati, kajti stene z velikimi zizajočimi vrzeli bi se kljub utrjevanju rušile dalje. Pri restavriranju so se posluževali slikovne dokumentacije iz preteklih časov.

S tem edinstvenim oskrbovanim spomenkom bo nedvomno tudi naš turizem mnogo pridel. Razen tega bo v nekdanji konjušnici pod gradom Kamnom, ki služi danes kot zasilno prebivališče, sčasoma urejena okrepčevalnica. Dela finansira okrajna Komisija za spomeniško varstvo. Okrajnim konzervatorjem pomaga pri delu s svojimi nasveti republiški konzervator Drago Komelj, strokovnjak za slovenske gradove. Dela izvaja gradbeno podjetje Zužemberk z ekipo, ki konzervatorski posel dobro obvlada, saj je po osvoboditvi sodelovala pri konserviranju in restavriranju prenekaterrega gradu na Dolenjskem. — S. S.

30. septembra je bila v Skopju premiera makedonskega filma »Viza zla«, ki ga je po scenariju makedonskega književnika Slavka Janevskega režiral slovenski režiser France Stiglic. Kako je kritika sprejela to filmsko delo, bomo poročali kasneje.

To vprašanje se mi vsiljuje, ko si ogledujem razstavo in razmišljam o kulturnem življenu v današnji Kropi. Organizator razstave pa zasuži vse priznanje.

Kulturne IVERI

Zadnja letosnja mednarodna manifestacija bo mednarodni festival otroškega filma v Stockholmu, ki bo decembra. Izmed igranih filmov bo Jugoslavijo zastopal film režisera Janjića »Crni biser«, ki je bil ugodno ocenjen na zadnjem festivalu v Locarnu.

V Piranu bodo začeli prihodnji teden snemati zunanje posnetke nemškega pustolovskega filma z delovnim naslovom »Otok groze«. Film snema »Rapid-film« iz Münchenja, ljubljanski »Filmservis« pa nudil je svoje tehnične usluge. Film pričuje o brodomu, pri katerem se reši na samotni otok osem žensk in en sam moški. Film ima zgolj komercialne pretenze.

30. septembra je bila v Beogradu začel I. mednarodni filmski festival »Zaščitimo človeka v prometu«, na katerem bo v štirih dneh prikazano 35 kratkometrinskih filmov iz 14 evropskih držav. Otvoriti festivala so prisostvovali številni politični voditelji ter predstavniki oblasti in drugi.

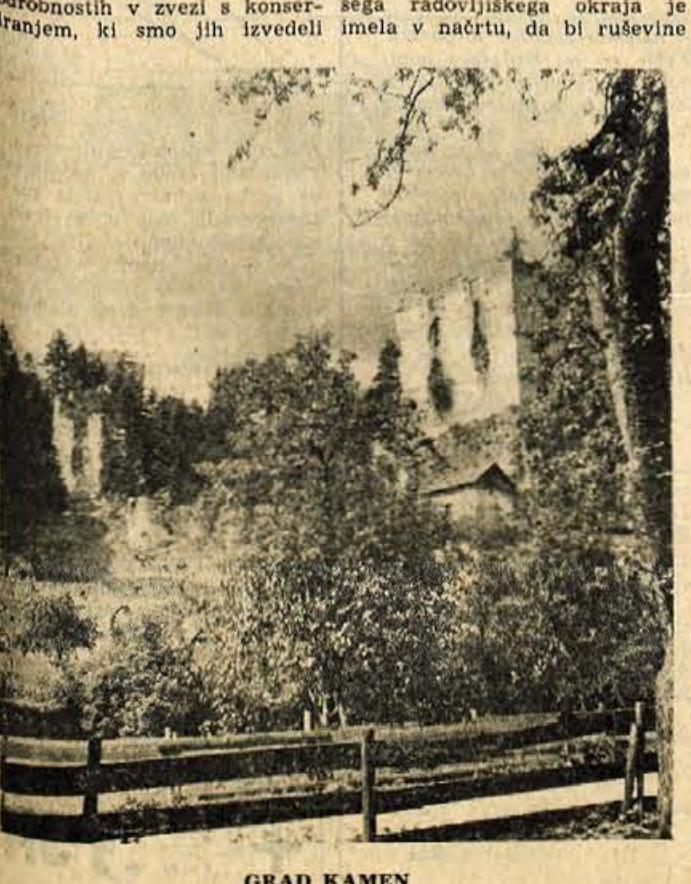
Razvaline gradu Kamna rešene nadaljnega propadanja

Pred časom smo že poročali pri konservatorju Cenetu Auščinu, nameravalem konzerviranju razvalin Lambergovega gradu Kamna v Begunjah. Tokrat obvezčamo javnost o nekaterih podrobnostih v zvezi s konserviranjem, ki smo jih izvedeli imela v načrtu, da bi ruševine

gradu Kamna v Dragi plombirala in tako preprečila nadaljnje propadanje. Grad Kamn je namreč arhitekturni spomenik srednjega veka, priča moči tuje fevdalne gospode v preteklosti, torej spomenik zatiranju naše zemlje, za katere svobodo so tudi v pretekli vojni padle neizmerne žrtve, kar izpričuje tudi grobišče talcev v Dragi, nedaleč od gradu Kamna. — Ne bo napak, če ob tej priložnosti v skopih obrisih obnovimo zgodovino tega gradu.

Prvotni gospodarji gradu so bili kamenški gospodje, poznejši lastniki pa Ortenburžani in celjski grofje. Leta 1436 so živelji v gradu Lambergi. Najpomembnejši med njimi so bili Jurij, oskrbnik bržinskih posestev v Škofiji Loka, Žiga, prvi ljubljanski škof in njegov brat Gašper, čigar zmage na raznih turnirjih so našle pomembno mesto tudi v slovenskem slovstvu, zlasti v narodni pesmi (Pegam in Lamberg). To so bili tudi razlogi, da je po ukinitvi radovljškega okraja Komisija za spomeniško varstvo OLO Kranj sklenila uruditri in urediti razvaline gradu Kamna.

Dela so se pričela letos poleti, in sicer z zasilnim urejanjem okolice, nato pa z utrjevanjem velikega stolpa nad potjo v Drago. Postopno utrjevanje gradu bo trajalo predvsem tri do štiri leta.

GRAD KAMEN

Družinski pomerniki

Delo vaškega odbora Rdečega križa

Virmaše pri Škofji Loki

Pred letom je bil izvoljen odbor Rdečega križa, v katerem je 8 žena in 5 mož. Prva skrb odbora je bila poživeti delo na vasi, pridobiti kar največ članov, dvigniti prosvetljevanje in splošno izobraževanje kmečke žene in ji nuditi pomoč pri gospodinjskem delu. — Odbor je zadane naloge želel kar najbolje izvršiti, da s svojim de-

Med tečajem o negi bolnikov

lom dostenjno počasti 40-letnico KPJ in 100-letnico Rdečega križa, kar je v resnicu tudi storil.

Organiziral je razne zdravstvene in vzgojne predavanja: o zdravi prehrani, kako vzgajati otroke, o vzgoji odraslačajoče mladine itd. — Dvoje predavanj o raku s filmsko spremeljavo je pripravilo dr. Marija Bračko. Predavanje o kontracepciji je imela dr. Trninkova iz Ljubljane. Žene so ji lahko oddale pisemna vprašanja, na katera je potem odgovarjala. Velik obisk

menu in mednarodni vlogi Rdečega križa. Nabavili so tudi sokovnik, ki ga žene s pridom uporabljajo. Žene vasi Virmaše-Sv. Duh si štejejo v svojo dolžnost, da se javno zahvalijo odboru Rdečega križa za trud in pozrtovovalno delo, posebno pa predavateljem, zlasti dr. Bračko, ki kljub svoji prezaposlenosti ni nikoli odrekla pomoči. Žene tega področja želijo, da bi odbor Rdečega križa z začetim delom nadaljeval tudi v zimskem času.

M. F.

JEDILNIK

Solata, hitra mesna enolončica, skutina krema z jabolki

Solata: 75 dkg glavnate solate, olje, kis, drobnjak.

Hitra mesna enolončica: 2 žlici olja, pol čebule, 15 dkg telecjeja, 15 dkg govejega mesa, nekaj cvetače, 1 kolerabica, 3 korenčki, peteršiljeva korenina, kostna juha, 10 dkg mlačega graha, sol, malo popra, 10 dekagramov riža, 1 paradižnik, žička sesekljana peteršilja in žička naribaneva sira.

Na olju preprážimo sesekljano čebulo, zmleto meso, oprano zelenjavjo, čez čas zaliemo s kostno juho, dodamo grah, sol, malo popra, prebran, opran riž in jed pokuhamo. Gotovi jedi dodamo olupljen, na kocke zrezani paradižnik, sesekljani peteršilji in naribani sir.

Skutina krema z jabolki: tri osminke litra mleka, 1 zavitek vanilijinega pudinka, 15 dkg sladkorja, pol kilograma jabolka, 40 dkg skute, 2 žički rumenih korenčkov, 1 strok vanilije.

V vrelo mleko zakuhamo pudink. Ko dobro prevre, ga ohladimo, mu primešamo sladkor, olupljena in na tanke rezine zrezana jabolka, pretlačeno skuto, rum, vanilijo in dobro premesamo.

VEČER

Tisti pomladni dan je bil naduse lep. Bil je dan, ko je bilo bolj veselo živeti, čeprav v bistvu ni bilo v tem prav nič posebnega. Toda, kakor pravijo ljudje, nekaj je bilo v zraku. Prav tako je bilo kakor takrat, ko človek sluti, da se bo zgodilo nekaj nenavadnega, ali pa je njegova želja za tem nenavadnim tako velika, da misli, da si mora kaj pripetiti, kar bo razburkalo ali popolnoma spremenilo njegovo do sedanje življenje.

Po ulici je stopal Ivan Nago. Stopal je kakor vsak dan že nekaj let; prav nič se ni spremenilo v tej njihovi ulici. Poleg njega je šla njegova mati, ki se je opirala na njegovo desno roko.

»Kako je lepo,« je rekla in ga pogledala, kakor bi mu hotela s tem nekaj velikega povedati. Sin je mislil, da govorí o dnevu, njej pa je bilo lepo, da gre z njim po ulici. Tisočkrat je že šla z njim in nikdar ni bila manj vesela.

»Da, lepo,« je odvrnil Ivan in gledal proti goram, ki so

se izgubljale v meglici, ki se je vedno bolj zgoščala. — V soncu se je svetila kot srebrna koprena.

Od nekod je pritekel otrok in se obesil Ivanovi mami za rokav. Vsi otroci, ki so stanovali v tej ulici, so jo poznali in klicali za staro mamo.

»No, stara mama,« je rekel resno in jo gledal v oči, kakor bi jo hotel spomniti na zelo važno zadevo.

»No, pusti me, saj vidiš, da sem z Ivanom,« mu je odvrnila, istočasno pa ga je privela za roko. Potem je prisel še eden, drugi, in kmalu jih je bilo celo kopica. Otroci so skakali pred njo, za njo, skratak obkrožili so staro mamo, ki jim je tako pripovedovala, da do zadnjega niso vedeli, kako se bo iztekla povest.

Potem pa so odšli otroci spati. Ivan je odšel v mesto.

Stara mama je odšla v stanovanje. Samo Jožica je sama obsedela na klopi na vrtu, kjer je od daleč poslušala zgodbe za otroke.

Seveda bom,« je odvrnila stará mama.

Vtem so prispeali do hiše, kjer je bila stara mama doma. V tej hiši je bilo več strank. Pred vhodom so srečali Jožico Košir. To je bila tiha, lepa deklica, ki je živila v tej veliki hiši tako mirno, kakor je sploh ni.

Otroci so zaradi tega večkrat vplili za njo: »Jožica, tihička, plahica...«

»Dobar dan,« je pozdravila. »Dobar dan,« sta odvrnila Ivan in stara mama.

Ko se je začelo mračiti, so sedeli pred hišo otroci, sredi med njimi pa je bila stara mama, ki jim je pripovedovala dolgo pravljico. Pripovedovala jim je o dobrih in slabih ljudeh, dobrih in slabih junakih. Otroci pa so bili nadve veseli, ko je njihov ljubljeni junak zmagal. Kar glasno so prekinjali staro mamo, ki jim je tako pripovedovala, da do zadnjega niso vedeli, kako se bo iztekla povest.

Potem pa so odšli otroci spati. Ivan je odšel v mesto.

Stara mama je odšla v stanovanje. Samo Jožica je sama obsedela na klopi na vrtu, kjer je od daleč poslušala zgodbe za otroke.

Bil je tih pomladni večer in na nebuh so se začele prižigati

MLADA RAST

LEPO JE BILO ...

Balončki

Na tenki, svetli vrviči
privezane Tomaž drži
mi barvaste balončke tri.

Pripleše veter-veseljak,
posmeje se, prestreže trak,
balončke tri odnese v zrak.

»Hej, veter, kam? Hej, veter,
kam? Balončkov treh ti jaz ne dam!
Ce hočeš, si jih kupi sam...«

Ne sliši veter grožnje nič,
v višave vzpenja se ko ptič,
ostane praznih rok fantič.

Balončki bratci pa trije
od veselja se tako smeje,
da za trebuhe se drže.

A kratko je veselje to:
vetrič zaveje prehudo,
preveč trebuški se napno...«

In sliši se samo še stok,
samo še gromozanski pok!
... Tomažek, naš Tomažek
pa v jok!«

A. RIJAVEC

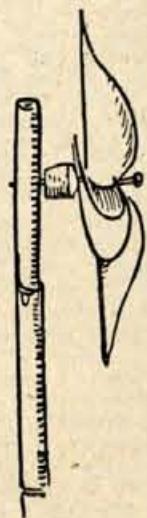
Nazaj smo si morali postaviti šotorje

kuhale, nikdar nam ni bilo dovolj. Tovariši Ančka in Verica, ki sta bili starešini, sta bili strogi, vendar skrbni mamici. Dnevni red je mnogim znan s taborenjem, prav tako taborni ogenj, toda dvomim, da ste doživelj takoj lepe dni, kot so bili naši.

Domov smo se vrnili zagore, kajti vreme nam je bilo kaj klub svojim muham precej naklonjeno.

ZASPANKA

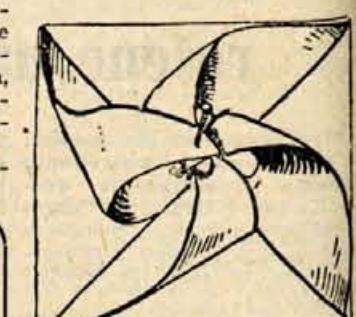
Veternica

Vzemi list papirja kvadratne oblike in ga razreži po diagonalah, toda tako, da ne dospeš čisto do sredice (sl. 1). Vsak drugi nastoji

1

vogalček narahlo zapogni proti strdišču in vse štiri tako nabранe vogalčke prebodi z bučiko in pritrdi na mehak lep (sl. 2). Pripravi si nato primerno debelo šibo in zasadi bur-

ciko v to vetrničko na njen zgornji konec. Malo vetr in zadostovalo, da se bo veternica začela sušati. Dosti je celo, če jo držiš v roki in malo hitreje stopiš.

Da olajšaš vrtenje in zmanjša trenje, daj med vetrničko in med šibbo kak debeljši gumb ali podobno.

NOVA TABORNIŠKA ČETA NA JESENICAH

Na jeseniški tehniški srednji šoli so te dni ustanovili taborniško četo, v katero je včlanjenih že blizu 50 dijakov. Na ustanovnem sejstanku so izvolili odbor in se odločili, da bo nosila četa naslov »Taborniška četa mladih metalurgov«. Ker je zanimanje za taborniško organizacijo med dijaki veliko, bo novoustanovljena četa prav gotovo uspešno delovala.

REBUS

+ 3 JA

Otomar Novak

Elegantni dežni plašč za jesenske dni

Turnir kandidatov v slikah

NA POL POTI

Turnir kandidatov za naslov šahovskega svetovnega prveka na Bledu je končan. S tem pa je zaključena šele prva polovica turnirja, kajti velemoštne čaka še prav toliko srečanj kot so jih imeli na Bledu, in sicer Zagreb in Beograd. Ko to pišemo, še ne vemo rezultatov prekinitenih partij zadnjih dveh kol. Kljub temu paže lahko trdimo, da bo borba za prvaka turnirja ostala vna prej morda še bolj zanimiva kot je bila doslej. Izenačenost prve četvorice: Keresa, Talja, Gilgoriča in Petrosjanja bo po odigranih partijah minimalna. Zanimiva pa bo tudi borba drug ečetvorice: Smislova, Benkoviča, Fischerje in Olafssena — komu se ne bo uspelo izogniti zadnjemu mestu.

In sedaj, kako je naš fotoreporter ujel na filmski trak potek turnirja kandidatov na Bledu.

Tako zasedena dvorana kot je bila v ponedeljek, menda na Bledu ni bila nobeno kolo poprej, čeprav je vedno spremjal potek partij 500 do 700 gledalcev. Zadnji ponedeljek pa je bila dvorana, še preden je sodnik Golombek pognal ure, zasedena. — Blagajničarka je imela obilo posla (slika zgoraj). Gledalci je vsekar privabilo v tollinjem številu srečanje med vodečima Keresom in našim Gilgoričem (levo). — Potek partije vodečih velemoštov je bil nadve zanimiv. »Giga« je ostro napadal, Estonec Keres pa se je odlično branil. Gledalci so s precej nestrpnosti s pomočjo žepnih šahov preizkušali številne možnosti, ki jih je dala dinamična partija izkušnih velemoštov (slika spodaj).

„Igrišče je podobno razorani njivi...“

... sodnik meri korake v se nogomet, atletika, rokomet, šolska telovadba ne more gojiti na prostoru 90×60 m. Upamo, da je to vsem jasno. Sedaj, imajo vsi prizadeti športniki še to »srečo«, da bodo spomladi obstoječi stadion prekrojili na manjše dimenzije. Komunalna banka bo zgradila na krajišču Partizanske ceste in Ceste JLA 8-nadstropno hišo, ki bo segla z urejeno površino v prostore sedanjega igrišča.

Skrajni čas je, da dobe Kranjčani novo igrišče. Ta pesem se že vleče od osvoboditve dalje. Kaj se je že zgodilo in kaj se še bo, zanima gotovo vso športno javnost ne le v Kranju, temveč tudi po vsej Gorenjski. Lepe so besede gostov, ko pridejo tekmovali v Kranju: »Organizacija, sprejem odlično. Samo, kako to, da nimate vsaj solidnega igrišča. Saj imate toliko in toliko tovarn.« Da, to je pa tisto...

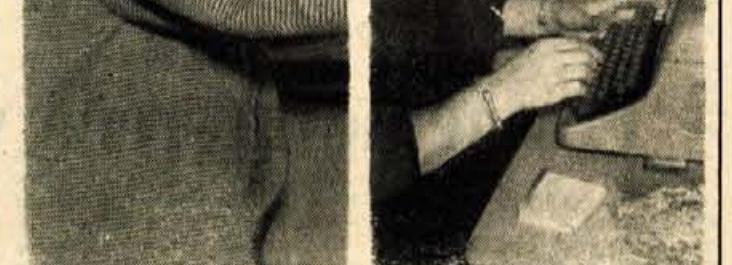
To misli in želje so izrekli ljudje, ki niso domačini, ki so dan ali dva v našem mestu ali gredo slučajno skozi. Vprašamo se, ali smo slepi in gluhi, da tega ne vidimo, ne slišimo. Na to so odgovarjali: »Ni denarja, ni načrtov.« Koliko je resnice v teh izjavah o denarju in načrtih? Kaj nam je pravzaprav znanega o tej »gigantski« štirinajstletni gradnji, bomo skušali v tem članku pojasniti.

Tako po osvoboditvi so začeli misliti na to, da Kranj v bližnji prihodnosti nujno potrebuje za svojo mladino športne naprave. No, leta so tekla, ustavnivali so se klubi; končno je bilo pred petimi leti ustavljeno centralno društvo Triglav. Kot osnovni problem se je zopet pojavil športni park.

Menimo, da njihova, ki se vsaj malo zanima za šport, da

Te dni se je delo okoli načrtov še bolj poživilo. Razpravlja se o podrobnostih načrtov za objekte, ki bodo stali na stadio-nu. Tudi idejni načrt bo delno spremenjen, s čemer bodo pri-

Zanimanje za turnir kandidatov v svetu narekuje novinarjem precej dela. Telefonske celice so že po nekaj potekih zasedene. Novinarji morajo svojim redakcijam sproti pošiljati potek partij, seveda pa so brali časopisov najbolj veseli, če so pravočasno obveščeni tudi o končnih izidih srečanja že naslednji dan, poslušalci radija pa še isti dan (levo). In ko je dvorana že prazna, nastopi z vsemi svojimi močmi velemožter dr. Petar Trifunović, urednik biltena turnirja kandidatov. Strojepiski gre prepisovanje partij na matrice kaj hitro izpod rok (desno).

Zanimanje za turnir kandidatov v svetu narekuje novinarjem precej dela. Telefonske celice so že po nekaj potekih zasedene. Novinarji morajo svojim redakcijam sproti pošiljati potek partij, seveda pa so brali časopisov najbolj veseli, če so pravočasno obveščeni tudi o končnih izidih srečanja že naslednji dan, poslušalci radija pa še isti dan (levo). In ko je dvorana že prazna, nastopi z vsemi svojimi močmi velemožter dr. Petar Trifunović, urednik biltena turnirja kandidatov. Strojepiski gre prepisovanje partij na matrice kaj hitro izpod rok (desno).

hodom izpile še nekaj kozarcev vina v kuhinji. V zgornji hiši na mizi je stal šopek belih lilij, da bi ga Pavle ponesel nevesti. Dominik ga je začudeno gledal. Kje neki je Ana dobila to cvetje, ko je vsepovsod že vse popariла slana?

Zjutraj so začeli navsezgodaj drdrati po trgu vozovi. Ana je prišla v kamro in zdrezala Dominika iz postelje.

»Vstani in oblec si! Svatje čakajo, fant se pa še ni poslovil od tebe,« je rekla in spet stekla v pritličje.

Dominik si je nadel svojo črno poročno obleko in šel počasi v zgornjo hišo. Tam je stala Ana s tistim velikim šopkom rož v naročju. Nerodno se je postavil zraven nje. Stala sta in čakala, minute so tekle neskončno počasi. — Zunaj je nekdo zavirkal. Ana je zajokala in pritisnila robec na oči. Dominik jo je začuden pogledal.

»Čemu pa zdaj jokaš? Ali se nisi sama najbolj gnala za to poroko?«

»Ti ničesar ne razumeš! mu je zabrusila, si obrisala solze in spet spravila robec.

Končno je prišel Pavle. Bil je bled od prečute noči, toda vesel in veder. Objel je mater, ki mu je dolgo s solzami močila črno obliko na ramenu, potem pa se je obrnil k očetu.

»Oče, če ni bilo kdaj kaj prav, odpusti,« je reklo tih počasi.

»Odpuščam,« je hripavo reklo Dominik. Segli so si v roke. Ana je potisnila sinu cvetje v roke in bila pri priči spet tista, kot navadno. Naročala mu je, naj za božjo voljo pazi, da ne bo polomil lili, ki jih je

»Planika v vodstvu

Osrednji derby IV. kola nogometnega prvenstva Gorenjske med enajstoricama škofješkoškega Partizana in Planike se je končal s tesno, vendar zasluženo zmago Kranjčanov, ki so vzdli izredni težki poskodi Eržena zapustili s solidnim nastopom ugoden vris. Pravzaprav velja pripomniti, da je bilo srečanje na srednji kvadratni ravni, razen tega pa napadalci Planike niso izkoristili nekaterih ugodnih priložnosti za doseg gola, zlasti v drugem delu igre. Spored minule nedelje je bil okrnjen na spredru, kajti srečanje med Triglavom II. in Svobodo ter Tržičem in Bohinjem nista bili odigrani. Ostre graje je vreden primer Bohinja, ki se ob določenem času sploh ni pojavi na terenu v Tržiču, vendar vzdli omenjenemu dejstvu srečanje ni bilo odločeno z izidom 3:0 p.f. v korist Tržiča, kakor predvidevajo pravila, ampak so sodniki zapustili predrevideni prostor brez formalnosti, ki so nujno potrebne v omenjenem primeru — pozdraviti igralce na igrišču. Mladost je zanesljivo premagala Partizan (Naklo), medtem ko so Jesenice s katastrofnim izidom porazile moštvo Prešerena, ki se v nobenem primeru ni skušali izogniti dvoštevilčnemu izidu.

V nedeljo bo na spredru več zanimivih srečanj, ki bodo nedvomno popolnoma razčistila trenutni položaj na tabelli, saj se bosta pomerili edini neporaženi in vodeči moštvi Mladost in Planika, Prešeren sprejema v goste Svobodo, Tržič Škofješkoškega Partizana in Bohinj Partizana (Naklo).

V. MEDNARODNI ŠAHOVSKI FESTIVAL NA BLEDU

V torek je bil na Bledu končan V. mednarodni šahovski festival, ki je trajal pet dni. Festivala se je udeležilo 70 moštev iz Avstrije, Poljske in Jugoslavije. Naši šahisti so se zbrali na Bledu iz vseh večjih krajev: Kumanovega, Djedješke, Novega Sada, Beograda, Zagreba in drugod. Mošta so bila razdeljena v 5 kvalitetnih skupin, v katerih so bili zmagovalci:

	LESITVICA
Planika	3 3 0 0 15:2 6
Mladost	3 2 1 0 15:3 5
Jesenice	4 2 0 2 17:7 4
Tržič	3 2 0 1 16:11 4
Svoboda	3 2 0 1 7:8 4
Partizan	
(Sk. Loka)	4 1 1 2 10:11 3
Partizan	
(Naklo)	4 1 0 3 6:16 2
Prešeren	4 1 0 3 9:25 2
Bohinj	2 0 0 2 2:14 0
	I. V.

IZIDI IV. KOLA

Partizan (SL) : Planika 2:3
Jesenice : Prešeren 8:0
Partizan (N) : Mladost 0:3

LESTVICA

Planika	3 3 0 0 15:2 6
Mladost	3 2 1 0 15:3 5
Jesenice	4 2 0 2 17:7 4
Tržič	3 2 0 1 16:11 4
Svoboda	3 2 0 1 7:8 4
Partizan	
(Sk. Loka)	4 1 1 2 10:11 3
Partizan	
(Naklo)	4 1 0 3 6:16 2
Prešeren	4 1 0 3 9:25 2
Bohinj	2 0 0 2 2:14 0
	I. V.

MARTELANC TRETJI NA SVETU

Na novo zgrajenem desetstveznem kegljišču v Bautzenu v Nemčiji so v nedeljo zvečer zaključili letosne svetovno prvenstvo v kegljanju. Med moškimi je nastopilo več kot 80 tekmovalcev iz desetih držav. Medtem ko je naslov svetovnega prvaka osvojil Nemec Luther, sta bila Jugoslovana Smoljanovič drugi, ozimska Martelanc tretji in si tako priborila srebrno in bronasto kolajno.

Tradicionalni četveroboj republik bo letos v Kranju na štiristeznem kegljišču domačega Triglava.

Dosedanji zmagovalci in prvaki LRS med starejšimi članiki so med ekipami štirikrat Triglav iz Kranja (Dol. Toplice 1955, Kranj 1956, Nova Gorica 1957 in Maribor 1958), med posamezniki pa Franc Michelič (Ilirija), Franc Puhar, Štefan Čenčić (oba Triglav).

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave, remiziral pa je prvak Kamnika Milan Trbižan. Velemožter Larsen je izjavil, da se ni nadejal, da mu bodo kamniški šahisti nudili takud hud odpor.

Festival je uspel na zadovoljstvo vseh udeležencev, za kar gre vse zahvala IS LRS in OLO Kranj, ki sta prireditelja podpiria z znanimi sredstvi.

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave, remiziral pa je prvak Kamnika Milan Trbižan. Velemožter Larsen je izjavil, da se ni nadejal, da mu bodo kamniški šahisti nudili takud hud odpor.

Festival je uspel na zadovoljstvo vseh udeležencev, za kar gre vse zahvala IS LRS in OLO Kranj, ki sta prireditelja podpiria z znanimi sredstvi.

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave, remiziral pa je prvak Kamnika Milan Trbižan. Velemožter Larsen je izjavil, da se ni nadejal, da mu bodo kamniški šahisti nudili takud hud odpor.

Festival je uspel na zadovoljstvo vseh udeležencev, za kar gre vse zahvala IS LRS in OLO Kranj, ki sta prireditelja podpiria z znanimi sredstvi.

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave, remiziral pa je prvak Kamnika Milan Trbižan. Velemožter Larsen je izjavil, da se ni nadejal, da mu bodo kamniški šahisti nudili takud hud odpor.

Festival je uspel na zadovoljstvo vseh udeležencev, za kar gre vse zahvala IS LRS in OLO Kranj, ki sta prireditelja podpiria z znanimi sredstvi.

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave, remiziral pa je prvak Kamnika Milan Trbižan. Velemožter Larsen je izjavil, da se ni nadejal, da mu bodo kamniški šahisti nudili takud hud odpor.

Festival je uspel na zadovoljstvo vseh udeležencev, za kar gre vse zahvala IS LRS in OLO Kranj, ki sta prireditelja podpiria z znanimi sredstvi.

SIMULTANKA VELEMOSTRA LARSEN

V Kamniku je danski velemožter Larsen na simultanki proti 33 igralcem dosegel rezultat 28 in pol proti 4 in pol. Proti velemožtru so zmagali gojenec doma invalidne Franc Vehovar, Leopold Sitar iz Godiča, Borut Ocepek iz Kamnika in najstarejši udeleženec Lojze Ocepek iz Komendske Dobrave

Sončni mrk

2. oktobra bo na predelu zemeljske krogle, katerega dolžina znaša okrog 15.000 km, širina pa 75 do 112 km, popoln sončni mrk. Predeli, obdani z mrkom, se prične v Združenih državah Amerike, preko Kanarskih Otokov, Francoske Ekvatorialne Afrike, dotlikajoč se severozhodnega dela Nigerije, preko Sudana, Etiopije, Somalije in malega dela Indijskega Oceana. Na vseh straneh tega centralnega predela, ki bo obdan s popolnim sončnim mrkom — vključujuči tudi Evropo, razen njenega severozhodnega dela — bo delni sončni mrk. Popolni sončni mrk bo najdaljši v Francoski Ekvatorialni Afriki in bo trajal tri minute in eno sekundo.

Ta sončni mrk predstavlja v ciklu Sarosa, ki traja 18 let in 11 dni ponavljanje popolnega mrka od 21. septembra 1941. leta. Ta mrk se bo zopet ponovil 12. oktobra 1977. leta v Pacifičnem Oceanu in Južni Ameriki.

RASTLINSKO MLEKO*

Po vseh kairskega časopisa so raziskovalci v centru za znanstvena raziskovanja ZAR iznali nov prehrambeni artikel, ki bo v prehrani otrok lahko zamenjal mleko. Ta rastlinska zamenjava z mlekom se dobri iz moke neke vrste majhnega graha in kikirikija, z dodatkom vitaminov in soli. Ta rastlinsko olje vsebuje polog ostalih sestavil 0,6% kalcija, ki asimilira.

Po podatkih kairskega centra za znanstvena raziskovanja bo ta prehrambeni artikel služil posebno dobro v krajih, kjer primanjkuje mleka.

**All lahko nepazljivost
prištevamo k boleznim
našega časa?**

NI MIRU NA MIRNEM OBMOČJU

V malih mestnih naseljih in tihih vasih, povsod so večer približno enaki. Ko se zmrači, odhajajo ljudje v kino, v gostilno, drug k drugemu na obiske, na razgovor itd. Zabave s programom pa so v takih mestnih redke, zato se jih, kadar so, vsi vedno radi spominjajo.

Pred kratkim je tak dogodek vznesel prebivalce naselja v predmetju Zagreba, ki jim bo prav gotovo za vedno ostal v spominu.

Zgodilo se je pred nekaj mesecih. Gasilci so v svojem domu pripravljali veliko zabavno prireditve. — Prireditelji so bili ljudje z ambicijami, toda v trenutku, ko bi se morala začeti prva točka programa, je zmanjšalo električnega toke. — Priseli so se neugodni in glasni komentarji. Medtem ko so eni mireni, so drugi hiteli proti transformatorski postaji, ne da bi vedeli, da so s tem prisli na dobro idejo. Električarji so namreč premaknili stikala transformatorja, zaklenili vrata in se izgubili neznano kam. Nezaslišano... Kako neobzirni so ti ljudje! Ali so morali prekiniti strugo prav tedaj? Tako so menda misili prireditelji veselega programa in že so s težavo odprišali vrata hišice, v kateri so bile nameščene komplikirane napravi. Nasli so stikala, jih hitro obrnili in svetloba je zajela vse ulice, hiše in gasilski dom. Dvorana je takoj zaživila. Zastor se je dvignil, program se je pričel. Teda se je nekdo spomnil, da je še pred eno uro videl električarje na električnih drogovih, nekega pa poleti nekaj kilometrov od tod. Spoznanje, da se nekaj ljudi nahaja med žicami, skozi katere teče električna struja visoke napetosti, je pretreslo vse obiskovalce. Zastor je padel. Med

Maufray: „Moj sin je živ!“

Pred nekaj tedni je na naslov Edgara Maufraya v Toulou poštar prinesel pismo, ki je prišlo iz Francoske Gujan. Maufray ga je s strahom odpril. — Od tod je že večkrat prejemal pisma, a se je vedno dogajalo isto: prebledel je, oči so se mu prilele solziti, od slabosti je moral sesti. Tako je bilo že deset let.

Tokrat pa je res izvedel novico, ki jo je že toliko časa pričakoval. Pisal mu je neki kreolski ladjevnačar: »Dragi Maufray. V teh dneh sem srečal nekega prebivalca, ki trdi, da je na obali reke Kouc videl belega človeka, ki živi skupaj z divjaki...«

Se istega dne je Edgard Maufray pripravil kovček in z ladjo odplul proti Južni Ameriki. S seboj je vzel lovsko puško in 10 kg oglic in rdečega stekla. Teden in mesec bo taval po neraziskanih gozdovih planin Tumuc-Humac, plul bo po rekah, hodil v predelih, kjer vladajo tropске bolezni in kjer grozi smrt izza vsakega debla. Vsakomur, ki ga bo srečal, bo dal oglico in ga vprašal, ali mogoče v tistem kraju živi belec. Belec, katerega išče, je morda njegov sin.

V poslednjih desetih letih je oče iz Toulona že petnajstič odšel v divje predele Amazonke. Star je že šestdeset let. Vse premoženje, ki ga je hrnil za starata, je potrošil za svojega sina, kajti trdno je prepričan, da bo našel svojega edinca Raymonda, čeprav vsi trdijo, da ga ni več med živimi.

Raymond Maufray je odpotoval na svoje poslednje potovanje v novembra 1949. leta. Teda je bil star 23 let. Že kot deček je hotel potovati in videti svet. Prijavil se je k pa-

dalcem, ki so se v tem času borili v Indokini. Ko se je vojna končala, se je vrnil domov, a le za kratki čas. Odpotoval je v Brazilijo in se tam povezel s Franciscom Meirelesom, ki je prav tedaj pripravljal ekspedicijo, ki si je postavila za nalogo, civilizirati Indijance Chaventes, divje pleme iz področja Mata Grossa. Do takrat je pleme Chaventes ubilo slehernega belca, ki je skušal priti na njihovo ozemlje. Raymond je eodsel z odpravo kot novinar in fotograf. Toda niso imeli sreče. Chaventes so člane odprave napadli in le-ti so se komaj rešili. Dva podobna poizkusa je dolepel prav tak konec. Raymond pa ni prenehal. Leta 1949 je odšel v Francosko Gyajano, češ da bo tam zbral neko vrsto tropskih trave, ki jo tamkajšnji prebivalci uporabljajo kot zdravilo. V resnicu pa je imel drugačen načrt: hotel se je prepričati, ali, v amazonskih pragozdovih obstaja mistični Eldorado. Legenda pravi, da je pleme Inkov, běže pred osvajači prineslo v

divje predele Tunuc-Humac neprcenljivo blago in da so tam ustanovili mesto. Raymond je bil prepričan, da to ni nikakrsna legenda, ampak da to mesto v resnici obstaja, zato ga je tušči hotel poiskati.

Odšel je sam, se prebijal skozi močvirja, pragozdove, plul po pritokih velikih rek, ki nimajo niti svojih geografskih imen. Ostal je brez streliva in hrane. Vse to so našli zapisano v njegovem dnevniku, ki ga je skrbno vodil, a ga je moral končno s torbo vred pustiti na obali reke Tamouri, da bi lahko preplaval do Bienvenua, vasi, v kateri je živel nekaj iskalcev zlata. V Bienvenuu ni nikoli prišel, v juniju 151. leta pa je neki Indijanec našel Maufrayev dnevnik.

Edgard Maufray še vedno veruje, da je sin živ. Strahoviti naporji, ki jih je moral prestat v štirinajstih odpravah, ga še niso potrili. Pravi, da ne bo popustil, dokler se mu ne izpolni največja želja: najti svojega edinca.

V teh dneh se je Maufray, oče izgubljenega sina Raymonda, vklral na ladjo. Petnajstič bo odšel v »zeleni peke«, da najde sina, za katerega je prepričan, da je še živ.

Prometne nesreče v Evropi

Statistični podatki o prometnih nesrečah v Evropi, ki jih je objavil sekretariat Ekonomike komisije Združenih narodov Evrope, potrjujejo, da se število nesrečnih primerov povečuje.

V letu 1957 je v šestnajstih evropskih državah v prometnih nesrečah izgubilo življenje 44.000 ljudi. To je porast, ki je za 10.000 primerov večji kot v letu 1953. Ta porast pa je mnogo manjši od števila povečanja motornih vozil. Stevilo motornih vozil je večje za 44 odstotkov (avtomobilov) in za 80 odstotkov (motorna kolesa), med-

tem ko povečanje prometnih nesreč znaša 20 odstotkov.

Ceprav je število ponesrečenih ljudi v letu 1957 manjši kot število motornih vozil, je vendar številka zelo visoka. V

1956. letu je pri prometnih nesrečah izgubilo življenje 42.725

ljudi. Leta 1957 pa znaša to število 44.059. Razveseljiva je novica, da bo število smrtnih ponesrečenih v letu 1958 nekaj manjše, pod 44.000.

To največjega števila nesreč je prišlo pri trčenju motornih vozil.

Jadrnica iz penaste plastične mase

Jadrnica, ki ima edinstveno konstrukcijo trupa iz penaste plastične mase, so v teh dneh uspešno izdelali in jo preizkusili na Solentu. Ta novi načrt letal Bristol Aircraft in je izdelan iz relativno tankih slojev počaščenih steklenih vlaken, med katerimi je tudi močan sloj celularne plastične matrire. Coln je v vodi izredno stabilen, prevlečen je z gumenim, da ne bi pri trčenju utrpel poškodbe. Metalni jambor je izlahke aluminijaste legure, ki zlahka utripi udarec drevesnih vej, nagnjenih nad vodo. Coln je dolg 4 metra. V njem je tekmoval Alpha B. Perry, ki je pred kratkim osvojil v Veliki Britaniji prvo mesto za jadrnico, dolge 4 metre. Alpha B. Perry je dal naslednjo izjavbo:

»To je coln, ki ga ni mogoče prevrniti.«

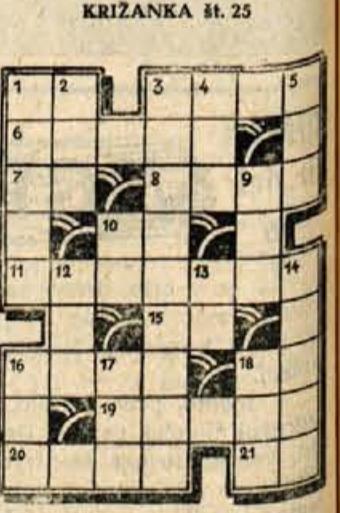
Še vedno vedejo pri delu tako, kot da jim sploh ni do življenja. Ali vidite delavca pri stroju s šopom očal. In te roke, kar nikomur niso las, ki sili izpod rute, kar je bilo

pretvarjanja plastične mase v penasto, zaradi pojačanja velikih struktur vlaknastega stekla. Coln so izdelali v tovarni letal Bristol Aircraft in je izdelan iz relativno tankih slojev počaščenih steklenih vlaken, med katerimi je tudi močan sloj celularne plastične matrire. Coln je v vodi izredno stabilen, prevlečen je z gumenim, da ne bi pri trčenju utrpel poškodbe. Metalni jambor je izlahke aluminijaste legure, ki zlahka utripi udarec drevesnih vej, nagnjenih nad vodo. Coln je dolg 4 metra. V njem je tekmoval Alpha B. Perry, ki je pred kratkim osvojil v Veliki Britaniji prvo mesto za jadrnico, dolge 4 metre. Alpha B. Perry je dal naslednjo izjavbo: »To je coln, ki ga ni mogoče prevrniti.«

Britanski inženirji so skonstruirali »Leteče piramide«, za katero so prepričani, da bo lahko služila kot vesoljna ladja in ki bo poletela 1150 km daleč in se ponovno vrnila na Zemljo. Konstruktorji »Leteče piramide« menijo, da so tem rešili problem vročine, ki nastaja ob vrnitvi nekega telesa iz vesoljstva v Zemljino atmosfero. Sprično treba z zračnimi sloji groziti nevarnosti, da spremeni vročino ladje in njeni potniki v razrženi meteor. To »piramido«, ki naj bi se vrnila na Zemljo s hitrostjo 18.000 milij na uro, naj bi varovala obliku delte, ki bi odvijala toplost. Let, v katerem bi »piramida« štirikrat obšla Zemljo, bi trajal samo 6 ur in 45 minut. Piramida bi pristala 35 minut po vrnitvi v Zemljino atmosfero.

Pes z dvema srcema

Sovjetski znanstveni časopis »Znanost in življenje« je pred kratkim objavil članek znanega kirurga dr. Demihova o poizkusu, ki so ga nedavno izvršili z nekim psom. Na psu so uspešno izvršili transplantacijo enega srca. Pes z dvema srcema je živel 30 dni, a je potem zaradi vnetja pljuč poginil. Naravno srce je oskrbovalo s krvjo zgornje dele pasjega organizma, medtem ko je umetno srce opravljalo isto funkcijo v spodnjih delih. Dr. Demihov meni, da bo dovršenost operacije transplantacije umetnega »dopolnilnega« srca mnogo doprinesla k »reševanju ali vsaj podaljšanju življenja bolnikov s hudimi okvarami srca.«

Vodoravno: 1. začetnici ilirske pesničke, 3. športna igra s krogom, 6. vrsta palme, 7. prva in predzadnja črka abecede, 8. mesto v Kataloniji (Spanija), 10. ime črke, 16. rimski pisanec, 15. pritridlec, 16. grški junak pred Trojo, 18. mestni, 19. zapově, 20. sorodnici, 21. ime črke.
Navpično: 1. indijanska trofeja, 2. prom. sredstvo, 3. ena izmed 14. imen vsakoljetne gospodarske pridelitve v Kranju (dve besedi), 4. zadnje žuželke, 5. zvezana noč, 6. bivši burmanski premier, 10. London, 12. romunska dežurna enota, 13. osnovni glas, 17. športni izraz (npr. pri nogometu), 18. vrv.